

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/169/2023
Identifikačné číslo spisu:	1521203903
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1521203903.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. W., narodenej XX. C. XXXX, R., E. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Bratislava, Holíčska 13, proti žalovanému Bytovému družstvu Petržalka, Bratislava, Budatínska 1, IČO: 00 169 765, o porušenie povinnosti v zmluve o výkone správy, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 42Csp/108/2021, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2023 sp. zn. 4CoCsp/11/2023 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému voči žalobkyni p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. (Od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 25. januára 2023 sp. zn. 42Csp/108/202 konanie zastavil (I. výrok) a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením (II. výrok). V odôvodnení uznesenia uviedol, že dňa 13. októbra 2021 bola súdu prvej inštancie doručená žaloba žalobkyne o porušenie povinností v zmluve o výkone správy. Podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 20. januára 2023 vzala žalobkyňa žalobu v celom rozsahu späť; dôvod späťvzatia neuviedla. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa zobrala žalobu späť skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie, súd prvej inštancie konanie zastavil podľa § 145 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). O trovách konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa procesne zavinila zastavenie konania tým, že vzala svoju žalobu späť, žalovanému preto vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 28. apríla 2023 sp. zn. 4CoCsp/11/2023 na odvolanie žalobkyne potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti

týkajúcej sa trov konania (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (II. výrok). Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách. Kritérium procesného zavinenia treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené (na tomto mieste odvolací súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7MCdo/4/2010 zo 14. septembra 2011). V posudzovanom spore sa žalobkyňa domáhala určenia, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu povinnosti zo zmluvy o výkone správy, pričom žalobu vzala ešte pred začatím pojednávania späť bez uvedenia dôvodu. Tým procesne zastavenie konania zavinila žalobkyňa a žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd skonštatoval, že dôvody uvádzané žalobkyňou boli právne irelevantné a nezakladajúce dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanému. Stotožnil sa tak s názorom súdu prvej inštancie o procesnom zavinení žalobkyne na zastavení konania a uznesenie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, úspešnému v odvolacom konaní, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) tvrdiac dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Žalobkyňa argumentovala, že po prevzatí vyjadrenia k žalobe zo dňa 12. januára 2022, vypracovaného advokátom žalovaného JUDr. Jozefom Boledovičom, podala dňa 14. marca 2022 námietku k jeho oprávnenosti zastupovania žalovaného a podania vyjadrenia k žalobe z titulu porušenia § 89 CSP. Tvrdila, že žalovaný účelovo udelil plnomocenstvo advokátovi, keďže predtým dňa 10. januára 2018 si v zmysle § 92 CSP na právne zastupovanie v spore zvolil za zástupcu vlastného zamestnanca (Mgr. R. U.) s vysokoškolským právnickým vzdelaním II. stupňa, ktorý je platený z finančných prostriedkov vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Týmto postupom žalovaný porušil čl. 3 bod 7 Zmluvy o výkone správy, pretože len so súhlasom vlastníkov je oprávnený uzatvoriť zmluvu o poskytnutí právnej pomoci s vybraným advokátom a udeliť mu v mene vlastníkov plnú moc na zastupovanie. Žalobkyňa bola nútená vziať žalobu späť pre správanie žalovaného, pretože jeho konaním žalobkyne ako slabšej strane sporu boli úmyselne navyšované budúce možné náklady súdneho konania v prípade jej neúspechu. Nie je v kompetencii štatutárneho orgánu špekulatívnym spôsobom udeliť dve plné moci - najprv vlastnému zamestnancovi a potom advokátovi. Namietala, že okresný súd neprihliadal na jej vyjadrenie zo dňa 14. marca 2022, v ktorom namietala porušenie § 89 CSP a Zmluvy o výkone správy. Podľa žalobkyne v odôvodnení uznesenia odvolací súd nepovažoval za potrebné doplniť skutočnosť, že žalobkyňa už vopred vo vyjadrení zo dňa 14. marca 2022 namietala oprávnenosť právneho zastupovania žalovaného a podania vyjadrenia k žalobe advokátom. Súd prihliadal len na späťvzatie žaloby, nie na dôvody, ktoré vyplývajú z vyjadrení žalobkyne a sú založené v súdnom spise. Odvolací súd „tvrdí nesprávny právny záver o zavinení zastavenia konania žalobkyňou aj napriek tomu, že má preukázané v spise č. k.: 42Csp/108/2021 udelenie dvoch poverení k zastupovaniu žalovaného nesprávnou aplikáciou právnych predpisov (nesprávny procesný postup) podľa § 420 písm. f) CSP, pretože bolo porušené právo na súdnu ochranu slabšej strany sporu.“ Vzhľadom na uvedené dovolateľka navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c), f) CSP a uplatnil si trovy dovolacieho konania. Uviedol, že oba sudy dôvodne konštatovali procesné zavinenie žalobkyne na zastavení konania, čím žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania. Skutočným dôvodom späťvzatia žaloby bola výlučne skutočnosť, že žaloba bola zjavne nedôvodná od počiatku, a nie dodatočné špekulatívne dôvody žalobkyne obsiahnuté v odvolaní. Dovolanie označil za zmatečné a nepripustné. Dodal, že odvolací súd bol viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, v

rámci ktorého neboli preukázané žiadne skutočnosti týkajúce sa dôvodov späťvzatia žaloby a rovnako neboli preukázané žiadne procesné pochybenia súdu ani vady konania uvedené v § 420 CSP. Uviedol taktiež, že prípustnosť dovolania v zmysle § 421 CSP nebola v dovolaní preukázaná.

5. Dovolateľka v reakcii na vyjadrenie žalovaného k dovolaniu v celom rozsahu nesúhlasila s tvrdeniami tam uvedenými a zotrvala na svojej dovolacej argumentácii.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou), dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

7.1. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 CSP) jeho podstatou bola námietka, že dovolateľka zastavenie konania nezavinila. Žalobu zobrala späť v dôsledku správania žalovaného, ktorý v rozpore so zákonom a Zmluvou o výkone správy udelil splnomocnenie na zastupovanie v tomto spore advokátovi, hoci predtým udelil poverenie na zastupovanie svojej zamestnankyni s právnickým vzdelaním. Skutočnosť, že odvolací aj okresný súd na uvedené pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania neprihliadli, hoci to dovolateľka v priebehu konania namietala, má predstavovať porušenie jej práva na spravodlivý proces.

10. Po preskúmaní obsahu spisu a uznesení súdov nižších inštancií dovolací súd konštatuje, že v postupe odvolacieho súdu v spojitosti s postupom okresného súdu nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľku na jej procesných právach a založiť tak dôvodnosť podaného dovolania.

11. V súdnej veci žalobkyňa podala 13. októbra 2021 žalobu o porušenie povinnosti v zmluve o výkone správy, ktorú však 20. januára 2023 bez uvedenia dôvodu zobrala späť v celom rozsahu skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu alebo pojednávanie. Okresný súd aplikujúc § 145 ods. 1 CSP konanie zastavil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, pretože žalobkyňa procesne zavinila zastavenie konania (§ 256 ods. 1 CSP). Odvolací súd sa s uvedeným záverom stotožnil a uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. V odôvodnení uznesenia poukázal na všeobecnú povinnosť súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť na zastavení konania na strane žalobcu aj na strane žalovaného. Uviedol, že ak by žalobca vzal žalobu späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie sa žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca. Dovolací súd považuje obe rozhodnutia súdov nižších inštancií za zrozumiteľné, pričom z nich nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných

právných predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Odvolací súd dostatočným a logickým spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; odôvodnenie jeho rozhodnutia spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP.

12. Dovolací súd udáva, že zo skutkového stavu v posudzovanom prípade nevyplýva, že by žalovaný svojím konaním zapríčinil zastavenie konania. Žalobkyňa využila svoje dispozičné oprávnenie a žalobu zobrala späť bez uvedenia dôvodu. Pokiaľ sa neskôr bránila tým, že žalobu zobrala späť (iba) preto, že žalovaný udelil splnomocnenie na zastupovanie v spore advokátovi, je nutné uviesť, že takáto argumentácia bez ďalšieho nepredstavuje dôvod, aby žalobkyňa nemusela uhradiť protistrane vzniknuté trovy konania. V tomto prípade nemožno pripísať na ťarchu žalovaného skutočnosť, že žalobkyňa si pokračovanie v spore po podaní žaloby v priebehu konania „rozmyslela“ z dôvodu možného nárastu výšky trov konania, ktorej náhrada by jej mohla byť v prípade neúspechu v spore súdom uložená. Vo všeobecnosti platí, že na to, aby mal po zastavení konania v dôsledku späťvzatia žaloby právo na náhradu trov konania žalobca, musí byť medzi správaním žalovaného a žalobným návrhom vecná spojitosť. Inými slovami, ak je dôvodom späťvzatia žaloby správanie žalovaného v súlade so žalobným návrhom (petitom) žalobcu, treba dospieť k záveru, že zastavenie konania zaviniť žalovaný. Pôjde teda o situáciu, keď bola požiadavka žalobcu splnená neskorším správaním (konaním) žalovaného bez toho, aby o veci (meritórne) rozhodol súd (napr. žalovaný zaplatil žalobcovi pohľadávku uplatnenú žalobou). Zároveň sa žiada dodať, že právo byť v konaní pred súdom zastúpený advokátom je garantované Ústavou Slovenskej republiky ako súčasť práva na súdnu a inú ochranu (čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Preto aj žalovaný má ako strana civilného sporu v rámci práva na spravodlivý súdny proces aj právo na zastúpenie advokátom (§ 89 CSP) ako ktorákoľvek iná fyzická či právnická osoba. Nie je v rozpore so žiadnym zákonným ustanovením, ak si žalovaný na zastupovanie v spore ustanovil zástupcu z radov advokátov aj napriek tomu, že zamestnáva osobu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa. Navyše treba pripomenúť, že je nutné rozlišovať medzi konaním povereného zamestnanca za zamestnávateľa a zastupovaním strany sporu právnym zástupcom v súdnom konaní. Dovolací súd tak vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti trov konania nezistil existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Dovolací súd mimo už uvedeného dáva do pozornosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. augusta 2016 sp. zn. I. ÚS 264/2016, v ktorom ústavný súd okrem iného uviedol, že „Zo žiadnych ustanovení Ústavy SR ani Občianskeho súdneho poriadku (teraz Civilného sporového poriadku - pozn. dovolacieho súdu) nemožno vyvodiť záver, že by účastníkovi konania (konkrétne v prerokúvanej veci právnickej osobe súkromného práva), ktorý má zamestnancov s právnickým vzdelaním a napriek tomu si zvolí zástupcu z radov advokátov, nemala byť priznaná náhrada trov konania“.

14. V kontexte uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že dovolanie, v ktorom dovolateľka namietala vadu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné. Dovolací súd preto dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

15. Dovolaťka v závere dovolania napáda aj nesprávny právny záver odvolacieho súdu o zavinení zastavenia konania žalobkyňou. Aj keď prípustnosť dovolania výslovne nevyvodzovala z § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd pre úplnosť veci poznamenáva, že podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). Keďže napadnutým uznesením odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu podľa § 357 písm. m) CSP (v zmysle ktorého odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania), prípustnosť dovolania nemôže v zmysle § 421 ods. 2 CSP založiť ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci.

16. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bol plne úspešný žalovaný, ktorému vznikli trovy dovolacieho konania. Dovolací súd mu preto voči žalobkyni priznal ich náhradu v plnom rozsahu nezisťiac dôvod na prípadnú aplikáciu § 257 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262

ods. 2 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.